

Nd.

297. Frumvarp til laga

[31. mál]

um íslenzkan ríkisborgararétt.

(Eftir 2. umr. í Nd.)

1. gr.

Barn öðlast íslenzkt ríkisfang við fæðingu

1. ef það er skilgetið og faðir þess er íslenzkur ríkisborgari,
2. ef það er skilgetið og fætt hér á landi og móðir þess er íslenzkur ríkisborgari, enda eigi faðir þess hvergi ríkisfang eða barnið fær ekki ríkisfang föðurins við fæðingu,
3. ef það er óskilgetið og móðir þess er íslenzkur ríkisborgari.

Barn, sem fundizt hefur hér á landi, telst, þar til annað reynist sannara, vera íslenzkur ríkisborgari.

2. gr.

Nú eiga íslenzkur karlmaður og erlend kona börn saman áður en þau ganga í hjónaband, og öðlast börnin þá íslenzkt ríkisfang við giftingu foreldranna, ef þau hafa þá ósk sína, eftir að hann hefur náð 21 árs aldri, en innan fullnaðs 23 ára aldurs.

3. gr.

Útlendingur, sem fæddur er hér á landi og átt hefur hér samfleytt lögheimili síðan, öðlast íslenzkt ríkisfang með því að tilkynna dómsmálaráðuneytinu skriflega þá ósk sína, eftir að hann hefur náð 21 árs aldri en innan fullnaðs 23 ára aldurs. Eigi hann hvergi ríkisfang eða sanni, að hann muni missa erlends ríkisfangs síns er hann öðlast íslenzkt ríkisfang, getur hann gefið yfirlýsingu þessa, þegar hann er fullra 18 ára.

Eigi ríkið í ófriði, getur borgari í óvinaríki ekki öðlzt íslenzkt ríkisfang samkvæmt þessari grein. Sama á við um þann, sem ekki á ríkisborgararétt í neinu ríki, en hefur síðast átt ríkisborgararétt í óvinaríki.

4. gr.

Nú hefur einhver, sem öðlzt hefur íslenzkt ríkisfang við fæðingu og átt hefur hér lögheimili til fullnaðs 18 ára aldurs, misst íslenzks ríkisfangs síns, og fær hann þá ríkisfangið að nýju, hafi hann átt hér lögheimili síðustu 2 árin, með því að til-

kynna dómsmálaráðuneytinu skriflega þá ósk sína. Sé hann ríkisborgari í öðru landi, stoðar slík yfirlýsing þó því aðeins, að hann sanni, að hann við þetta missi hins erlenda ríkisborgararéttar.

5. gr.

Nú öðlast karlmaður ríkisfang, samkvæmt 3. gr. eða 4. gr., og öðlast þá jafnframt skilgetin, ógift börn hans, undir 18 ára aldri, sem búsett eru hér á landi, ríkisfangið. Þetta nær þó eigi til barna, sem eftir hjúskaparslit foreldranna eða skilnað þeirra að borði og sæng eru falin forráðum móðurinnar.

Ákvæði 1. málslíðs 1. málsgreinar, um að skilgetið barn öðlist ríkisfang með föðurnum, gildir með sama hætti

1. um samband óskilgetins barns og móður þess, nema faðir þess sé útlendingur og hann hafi forráð barnsins,
2. um samband skilgetins barns og móður þess, sem er ekkja,
3. um samband skilgetins barns og móður þess, er hjúskap hennar er slitið eða hún skilin að borði og sæng, og hún hefur forráð barnsins.

6. gr.

Ríkisborgararétt má veita með lögum samkvæmt stjórnarskránni.

Áður en umsóknir um ríkisborgararétt eru lagðar fyrir Alþingi, skal dómsmálaráðuneytið fá um þær umsagnir lögreglustjóra og sveitarstjórna á dvalarstöðum umsækjenda.

Eigi sá börn, sem ríkisborgararétt fær með lögum, fer um þau eftir ákvæðum 5. greinar, nema lögin láti öðruvísi um mælt.

7. gr.

Íslenzks ríkisfangs missir

1. sá, sem hlýtur erlent ríkisfang samkvæmt umsókn sinni eða skýlausu samþykki,
2. sá, sem hlýtur erlent ríkisfang með því að ganga í opinbera þjónustu í öðru ríki,
3. ógift barn undir 18 ára aldri, sem verður erlendur ríkisborgari með þeim hætti, að foreldrar þess, sem hafa forráð þess, fá erlent ríkisfang samkvæmt 1. eða 2. tölulið greinarinnar, eða foreldri, sem hefur eitt forráð barnsins eða ásamt hinu, sem ekki er íslenzkur ríkisborgari, fær erlent ríkisfang með fyrrnefndum hætti,
4. ógift barn undir 18 ára aldri, sem verður erlendur ríkisborgari með þeim hætti, að foreldrar þess ganga í hjónaband. Ef barnið er búsett hér á landi, missir það eigi íslenzks ríkisfangs nema það flytji af landi brott innan 18 ára aldurs og eigi þá ríkisborgararétt í öðru landi.

8. gr.

Íslenzkur ríkisborgari, sem fæddur er erlendis og aldrei hefur átt lögheimili hér á landi né hefur dvalizt hér í einhverju skyni, er af megi ráða að hann vilji íslenzkur ríkisborgari vera, missir íslenzks ríkisfangs þá er hann verður 22 ára. Þó getur forseti leyft, að hann haldi ríkisfangi sínu, ef um það er sótt innan þess tíma.

Nú missir einhver íslenzks ríkisfangs samkvæmt þessari grein, og missa þá einnig börn hans íslenzks ríkisfangs, sem þau hafa öðlast á grundvelli ríkisfangs hans.

9. gr.

Forsetinn getur leyst þann, sem orðinn er eða óskar að verða erlendur ríkisborgari, undan þegnskyldu á Íslandi, enda sanni aðili, að hann verði innan ákveðins tíma erlendur ríkisborgari, ef hann er ekki þá þegar orðinn það.

10. gr.

Dómsmálaráðherra sker úr ágreiningi um það, hvort maður hafi öðlast íslenzkan ríkisborgararétt við setningu laga þessara eða fullnægi skilyrðum til að öðlast íslenzkan ríkisborgararétt með því að lýsa ósk sinni þar um. Skjóta má úrskurði um þetta efni undir úrlausn dómstóla.

Dómsmálaráðherra getur sett nánari reglur um framkvæmd laga þessara.

Yfirlýsingu samkvæmt lögum þessum, um að maður óski að verða íslenzkur ríkisborgari, getur aðeins aðili sjálfur gefið, en ekki forráðamaður eða handhafi foreldravalds.

Þar sem eigi er annað ákveðið aldursmark í lögum þessum, skal þeim, sem náð hefur 18 ára aldri, heimilt að gefa yfirlýsingu um ríkisborgararétt samkvæmt lögum þessum, án tillits til þess, að hann er háður forráðum annars manns.

11. gr.

Barn undir 18 ára aldri, sem mundi hafa átt íslenzkan ríkisborgararétt, ef ákvæði 1. gr. 1. málsg. 2. töluliðs hefðu verið í gildi fyrir gildistöku þessara laga, og ekki er eða hefur verið ríkisborgari í öðru landi, öðlast íslenzkt ríkisfang við gildistöku laganna.

Kona, sem samkvæmt áður gildandi löggjöf hefur misst íslenzks ríkisfangs við það að giftast erlendum ríkisborgara eða við það að öðlast erlendan ríkisborgararétt, annaðhvort við hjónaband eða vegna þess að eiginmaður hennar hefur öðlast erlendan ríkisborgararétt, en mundi hafa haldið íslenzku ríkisfangi sínu, ef ákvæði þessara laga hefðu áður verið í gildi, getur endurheimt ríkisborgararétt sinn með því að tilkynna dómsmálaráðuneytinu skriflega þá ósk sína. Slíka tilkynningu skal þó bera fram fyrir 31. des. 1957.

Kona, sem nær 22 ára aldri fyrir 1. jan. 1956, og hefur verið eða er gift er hún nær þeim aldri, missir ekki íslenzks ríkisfangs samkvæmt 8. gr. 1. málsg. fyrr en í árslok 1956.

Nú flyzt maður búferlum af landi héðan, sem orðinn er ríkisborgari í öðru landi, en hefur haldið íslenzku ríkisfangi samkvæmt ákvæði 2. málslíðs 5. gr. laga nr. 64 28. jan. 1935, og missir hann þá ekki íslenzks ríkisfangs, nema hann eigi enn ríkisborgararétt í öðru landi og mundi missa eða hafa misst íslenzks ríkisfangs samkvæmt ákvæðum 7. gr. þessara laga, ef þau hefðu áður haft gildi.

Nú verða þær aðstæður fyrir hendi eftir gildistöku laga þessara, er nægja til þess að öðlast ríkisborgararétt eða varða missi hans, og skal þá fara eftir ákvæðum laga þessara eins og þau hefðu áður gilt.

12. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1953.

Jafnframt falla úr gildi lög nr. 64 28. jan. 1935, um ríkisborgararétt, hversu menn fá hann og missa.